

આ પ્રશ્નપત્રમાંથી થોડા-ઘણા (ઓછા-વત્તા) પ્રમાણમાં પ્રશ્નો તા. ૬ માર્ચ, ૨૦૧૬ના રોજ લેવાનાર મુખ્ય પરીક્ષામાં પુછાશે. અભ્યાસક્રમના પુસ્તકની છેલ્લી આવૃત્તિનો જ ઉપયોગ કરવો.

બોચાસણવાસી શ્રી અક્ષરપુરુષોત્તમ સ્વામિનારાયણ સંસ્થા
સત્સંગ શિક્ષણ પરીક્ષા

પૂર્વ કસોટી : સત્સંગ પ્રાજ્ઞ ખંડ - ૧ : પ્રશ્નપત્ર - ૨

જાન્યુઆરી, ૨૦૧૬

સમય : બપોરે ૨ થી ૫

કુલ ગુણ : ૧૦૦

ગેરહાજર પરીક્ષાર્થીની જવાબવહીનું ફક્ત આ પૃષ્ઠ જ પરત મોકલવું.

પરીક્ષાર્થીની નામ સંબંધી વિગતની નીચે 'બારકોડ' દર્શાવેલ છે, તેને કોઈ પણ પ્રકારનું નુકશાન પહોંચાડવું નહીં તેવી ખાસ વિનંતી.

મોડરેશન વિભાગ માટે જ	પ્રશ્ન નં. (ગુણ)	મેળવેલા ગુણ
	૧ (૮)	
	૨ (૬)	
	૩ (૬)	
	૪ (૧૦)	
	૫ (૧૦)	

વિભાગ - ૧, કુલ ગુણ (૪૦)

ફરજિયાત : પરીક્ષાર્થીએ જાતે ભરવાની વિગત

વર્ગસુપરવાઝરની સહી વગરની જવાબવહી માન્ય ગણાશે નહિ.

પરીક્ષાર્થીની જન્મ તારીખ

પરીક્ષાર્થીનો અભ્યાસ

પરીક્ષાર્થીના જ નામવાળી જવાબવહી અને ઉપરની ફરજિયાત ભરવાની તેની જ વિગતોની સત્યાર્થતા ચકાસીને વર્ગસુપરવાઝરે સહી કરવી.

વર્ગસુપરવાઝરની સહી

મોડરેશન વિભાગ માટે જ	પ્રશ્ન નં. (ગુણ)	મેળવેલા ગુણ
	૬ (૧૨)	
	૭ (૮)	
	૮ (૧૨)	
	૯ (૮)	

વિભાગ - ૨, કુલ ગુણ (૪૦)

પાછળ લખેલી સૂચનાઓનું અવશ્ય પાલન કરવું.

પેપર તપાસનાર(પરીક્ષક)ની સહી

પરીક્ષકની નોંધ :-

મોડરેશન વિભાગ માટે જ	પ્રશ્ન નં. (ગુણ)	મેળવેલા ગુણ
	૧૦ (૪)	
	૧૧ (૬)	
	૧૨ (૬)	
	૧૩ (૪)	

વિભાગ - ૩, કુલ ગુણ (૨૦)

મોડરેશન વિભાગ માટે જ

ગુણ આંકડામાં

શબ્દોમાં

ચેકરનું નામ

પરીક્ષાર્થીઓને અગત્યની સૂચના

૧. પરીક્ષાર્થી સત્સંગ પ્રારંભ થી સત્સંગ પ્રાજ્ઞ-૩ સુધીની ક્રમશઃ દરેક પરીક્ષા પાસ કર્યા પછી જ આગળની પરીક્ષા આપી શકશે.
૨. સત્સંગ શિક્ષણ પરીક્ષાના મુખ્ય દિવસે પરીક્ષાર્થીના નામવાળું મુખ્ય પૃષ્ઠ પરીક્ષા કાર્યાલય દ્વારા પ્રિન્ટ કરીને મોકલવામાં આવે છે. તે મુજબ જ પરીક્ષાર્થીએ પરીક્ષાની શ્રેણી (દા.ત. પ્રારંભ, પ્રવેશ, પરિચય વગેરે) તથા માધ્યમ (ગુજરાતી, હિન્દી, English)માં પરીક્ષા આપવાની રહેશે. તેમાં કોઈપણ જાતનો ફેરફાર કરીને આપેલ પરીક્ષા માન્ય ગણાશે નહિ.
૩. પરીક્ષાર્થીએ પૂર્વકસોટીના પ્રશ્નપત્રની શ્રેણી (પ્રારંભ, પરિચય, પ્રાજ્ઞ-૧ ફક્ત પહેલું....) તથા પરીક્ષાના માધ્યમ (ગુજરાતી, હિન્દી, English) મુજબ જ મુખ્ય પરીક્ષા આપવાની રહેશે. પૂર્વકસોટીની માહિતી મુજબ પરીક્ષા કેન્દ્રના મુખ્ય પરીક્ષા કાર્યકરને અંતિમ યાદી (Final List) મોકલવામાં આવે છે તે મુજબ જ મુખ્ય પરીક્ષા દિવસે પરીક્ષા આપવાની રહેશે. અંતિમ યાદી(Final List)ની વિગતથી જુદી પડતી વિગતવાળી આપેલી પરીક્ષા રદ (કેન્સલ) ગણાશે અને તેવી જવાબવહી તપાસવામાં આવશે નહીં.
૪. મુખ્ય પરીક્ષા દિને વર્ગખંડમાં હાજર રહેલા પ્રત્યેક પરીક્ષાર્થીએ પોતાના નામવાળી જવાબવહી લઈ તથા તેમાં માંગેલી અન્ય વિગત (જન્મ તારીખ, અભ્યાસ) ભરીને મુખ્ય પૃષ્ઠ ઉપર વર્ગ સુપરવાઈઝરની સહી પરીક્ષાર્થીએ ભૂલ્યા વગર કરાવી લેવી. વર્ગ સુપરવાઈઝરની સહી વગરની જવાબવહી રદ (કેન્સલ) ગણાશે અને તે તપાસવામાં આવશે નહીં.
૫. પરીક્ષાર્થી ફક્ત વાદળી કે કાળી શાહીવાળી પેનથી જ ઉત્તરો લખે. પેન્સિલથી, લાલ, લીલી કે અન્ય શાહીથી અથવા એકથી વધારે શાહીથી લખેલા ઉત્તરો માન્ય ગણાશે નહિ.
૬. પ્રશ્નોના જવાબ સૂચના મુજબ આપવા. છેકછાકવાળા જવાબો માન્ય ગણાશે નહીં. અસ્પષ્ટ અને ઉકેલી ન શકાય તેવા જવાબો માન્ય ગણાશે નહિ. એકથી વધારે પ્રકારના જુદા જુદા અક્ષરોવાળી જવાબવહી રદ (કેન્સલ) ગણાશે અને તે તપાસવામાં આવશે નહીં.
૭. પરીક્ષાખંડની બહાર કે અન્ય તમામ પરીક્ષાર્થીઓથી અલગ કે પરીક્ષાના નિયમોનું ઉલ્લંઘન કરીને આપેલી પરીક્ષા માન્ય ગણાશે નહિ.
૮. સત્સંગ શિક્ષણ પરીક્ષા કાર્યાલય, અમદાવાદની પૂર્વ મંજૂરી લીધા સિવાય, મૂળ પરીક્ષાર્થીના બદલે ‘લહિયા’, ‘સબસ્ટીટ્યુટ રાઈટર’ કે ‘અન્ય વ્યક્તિ’ દ્વારા લખાઈને આવેલ પરીક્ષાની જવાબવહી રદ ગણવામાં આવશે.
૯. સત્સંગ શિક્ષણ પરીક્ષા કાર્યાલય, અમદાવાદને અગાઉથી જણાવ્યા વગર રજીસ્ટર્ડ થયેલ પરીક્ષા કેન્દ્રના બદલે અન્ય પરીક્ષા કેન્દ્રમાંથી આપેલી પરીક્ષા રદ (કેન્સલ) ગણાશે અને તેવી જવાબવહી તપાસવામાં આવશે નહીં.
૧૦. સત્સંગ પ્રવેશ, પરિચય, પ્રવીણ તથા સત્સંગ પ્રાજ્ઞ ખંડના બંને પ્રશ્નપત્રમાં રજીસ્ટર્ડ થયેલા પરીક્ષાર્થીઓએ બંને પ્રશ્નપત્રની પરીક્ષા આપવી ફરજિયાત છે. કોઈપણ એક જ પ્રશ્નપત્રની આપેલી પરીક્ષાની જવાબવહી તપાસવામાં આવશે નહિ.
૧૧. મુખ્ય પરીક્ષામાં જવાબવહીમાં વધારાના પાના કે પુરવણી જોડીને તેમાં લખેલા ઉત્તર તપાસવામાં આવશે નહિ.
૧૨. પરીક્ષાખંડમાં પરીક્ષા દરમ્યાન કોઈ પણ પરીક્ષાર્થીએ પરીક્ષા સંબંધી કોઈપણ પ્રકારનું સાહિત્ય, મોબાઈલ ફોન તથા ઇલેક્ટ્રોનિક સાધનો જેવાં કે ટેબ્લેટ, લેપટોપ વગેરેનો ઉપયોગ કરવો નહિ તથા પોતાની પાસે રાખવા પણ નહિ.
૧૩. પ્રાજ્ઞ પરીક્ષાનું ફોર્મ ભરતાં પહેલાં નીચેના મુદ્દાઓ ધ્યાનમાં રાખવા.
 - પરીક્ષાર્થી એક જ વર્ષે બંને પ્રશ્નપત્ર આપી શકે છે અથવા પહેલાં વર્ષે પહેલું પ્રશ્નપત્ર અને બીજા વર્ષે બીજું પ્રશ્નપત્ર આપી શકે છે. પહેલાં પ્રશ્નપત્રમાં ઉત્તિર્ણ (પાસ) થયા બાદ જ બીજું પ્રશ્નપત્ર આપી શકાય છે. પ્રાજ્ઞ પરીક્ષામાં ફક્ત પહેલું પ્રશ્નપત્ર અથવા ફક્ત બીજું પ્રશ્નપત્ર આપનારે પાસ થવા માટે તે પેપરમાં જપ્ત ગુણ મેળવવા ફરજિયાત છે.
 - જે પરીક્ષાર્થીએ પ્રાજ્ઞના બંને પ્રશ્નપત્રમાં રજીસ્ટ્રેશન કરાવેલ હોય અને તે પરીક્ષાર્થી કોઈપણ એક પ્રશ્નપત્ર જ આપે અને બીજા પ્રશ્નપત્રમાં ગેરહાજર રહે તો એક જ પ્રશ્નપત્રની આપેલી જવાબવહી તપાસવામાં આવશે નહિ. જે પરીક્ષાર્થીએ પ્રાજ્ઞના બંને પ્રશ્નપત્ર આપ્યાં હોય તેણે પાસ થવા ૮૦ ગુણ મેળવવા પડશે.
 - પ્રાજ્ઞ પરીક્ષા આપતા પરીક્ષાર્થીઓ પાસ ધ્યાન રાખે કે જે પરીક્ષાર્થીઓ અલગ અલગ વર્ષે પ્રશ્નપત્ર પહેલું અને બીજું આપે છે તેઓએ પ્રથમ પ્રશ્નપત્ર જપ્ત કે તેથી વધુ ગુણે પાસ કર્યા પછી બીજું પ્રશ્નપત્ર વધુમાં વધુ એક જ વર્ષના વિરામ બાદ આપવાનું રહેશે. એકથી વધુ વર્ષની ગેરહાજરી બાદ આપેલું બીજું પ્રશ્નપત્ર માન્ય ગણાશે નહિ. તે પરીક્ષાર્થીએ ફરીથી પ્રાજ્ઞનું પ્રશ્નપત્ર એક અથવા બંને પેપર આપવાના રહેશે.
 - પ્રાજ્ઞ પરીક્ષાના પારિતોષિક વિજેતાની યાદીમાં આવતા પરીક્ષાર્થીઓ પૈકી જેમણે પ્રાજ્ઞના બંને પ્રશ્નપત્ર સાથે એક જ વર્ષે આપ્યા હોય તેમને ૧૦ ટકા ગુણ પ્રશસ્તિરૂપે મળશે અને તેવી રીતે પરીક્ષાર્થી ઈનામ માટે યોગ્ય ગણાશે.
 - નોંધ :- જે પરીક્ષાર્થીઓએ ભારતની પ્રવીણ પરીક્ષા પાસ કરી છે તેવા જ પરીક્ષાર્થીઓ પ્રાજ્ઞ-૧ પરીક્ષા આપી શકશે.
૧૪. અયોગ્ય રજીસ્ટ્રેશન !!! પરિણામ મળશે નહિ !!!

વિભાગ - ૧ : બ્રહ્મવિદ્યાના અમૂલ્ય ગ્રંથો - તૃતીય આવૃત્તિ, જૂન - ૨૦૧૩

પ્ર. ૧ આપેલા વિકલ્પોમાંથી ફક્ત સાચા વિકલ્પોની આગળ આપેલા ચોરસ ખાનામાં ખરાની (✓) નિશાની કરો. [૮]

નોંધ : એક કે એકથી વધારે વિકલ્પ સાચા હોઈ શકે. તમામ સાચા વિકલ્પ આગળ જ ખરાની નિશાની કરી હશે તો જ પૂર્ણ ગુણ મળશે, અન્યથા એક પણ ગુણ નહીં મળે.

૧. શ્રીજીમહારાજનું દિવ્ય વ્યક્તિત્વ : ત્યાગનો ઈશક

- (૧) ☐ અમારું મન કોઈ જગ્યાએ લોભાણું નથી.
(૨) ☐ પગે કરીને ઠેલી નાખીએ છીએ.
(૩) ☐ મઠની, આશ્રમની કે મિલકતની અપેક્ષા હોત તો ઘરનો ત્યાગ શું કરવા કરત ?
(૪) ☐ તમારા મહેલમાં કે તમારી ગાદીમાં બંધાવા હું નથી આવ્યો.

૨. શ્રીજીમહારાજનું દિવ્ય વ્યક્તિત્વ : વિચારશીલતા

- (૧) ☐ જેટલું માયિક પદાર્થમાત્ર છે તે સર્વે નાશવંત ને તુચ્છ સરખું જણાયા કરે છે.
(૨) ☐ આ સંસાર મૂકીને એ સુખને ક્યારે પામીએ ?
(૩) ☐ જગતથી અતિ ઉદાસી થઈ જાય છે.
(૪) ☐ તે મનુષ્યમાંથી સહુને પોતાના સ્વાર્થની વાસના ટળી જાય છે.

૩. વચનામૃતની પ્રમાણભૂતતાના અન્ય પુરાવાઓ : અદ્વિતીય શ્રોતાગણ

- (૧) ☐ સંતદાસ સ્વામી
(૨) ☐ નિર્માનાનંદ સ્વામી
(૩) ☐ પૂર્ણાનંદ સ્વામી
(૪) ☐ સ્વરૂપાનંદ સ્વામી

૪. ગુણાતીતાનંદ સ્વામી : આત્મા-પરમાત્માનો અપરોક્ષ અનુભવ

- (૧) ☐ મા ! મને દહીં આપો.
(૨) ☐ આજ તો વસંતના ગીત ગાઓ.
(૩) ☐ ભગવાનને મૂકીને તો કોઈ ક્રિયા કરીએ જ નહિ.
(૪) ☐ હું પ્રતિલોભ કરું કે આમ ભગવાન દેખાય છે.

પ્ર. ૨ નીચે આપેલા પ્રશ્નોના એક (સંપૂર્ણ) વાક્યમાં જવાબ લખો. [૬]

૧. શ્રીજીમહારાજ શા માટે સાધક બનીને રહ્યા ?

.....
.....

૨. કોણ એકડો છે ? અને કોણ મીઠાં છે ?

૩. સ્વામીની વાતોના હસ્તલિખિત ખરડાનું વાંચન થતું ત્યારે ગુણાતીતાનંદ સ્વામી વારંવાર કયા શબ્દો દ્વારા તેનું પ્રમાણ કરતા ?

૪. બ્રહ્મવિદ્યા જીવનમાં શું દૂર કરી શાનો અનુભવ કરાવે છે ?

૫. ‘સાંખ્ય વિના અરથો સાંખ્યવિચાર શીખવો’ સ્વામીની વાત પૂરી કરો.

૬. શ્રીજીમહારાજે સેવા કરવાની ઝંખના વ્યક્ત કરતાં ગઢડા મ. ૨૮માં કયાં વચનો કહ્યાં છે ?

પ્ર. ૩ પ્રમાણ પરથી વિષયનું શીર્ષક આપો. [૬]

ઉદાહરણ :- ગ. મ. ૩૫ - ‘આ મારી સર્વે ઈન્દ્રિયોની ક્રિયાને વિશે મને આત્માનું ક્ષણમાત્ર પણ વિસ્મરણ થતું નથી.’

ઉત્તર :- શ્રીજીમહારાજનું દિવ્ય વ્યક્તિત્વ - વિચારશીલતા

૧. “સો વરસ ભગવાન ભેળા રહીએ તોપણ સાધુ પાસે રહ્યા વિના સમજણ ન આવે.”

.....

૨. “કોટિ કલ્પે ભગવાન ભજ્યા વિના સુખ નહિ થાય.”

૩. “કલ્યાણના માર્ગમાં વિઘ્ન કરનારાં ઘણાં, તેને ઓળખી રાખવા.”

૪. “આજ્ઞા લોપે તેના હૈયામાં સુખ ન રહે.”

૫. “આપણે તો અક્ષરધામમાં જવું છે એવો એક સંકલ્પ રાખવો.”

૬. “આંહીં તો સંત ભેળા પ્રગટ સહજાનંદ સ્વામી પોતે બિરાજે છે.”

[illegible]

વિભાગ - ૨ : શાસ્ત્રીજી મહારાજ વિસ્તૃત જીવનચરિત્ર ભાગ - ૧ - સાતમી આવૃત્તિ, ફેબ્રુઆરી - ૨૦૧૪

પ્ર. ૬ નીચે આપેલા વિષયોમાંથી કોઈ પણ એક વિષય ઉપર મુદ્દાસર નોંધ લખો. (ત્રીસેક લીટીમાં) [૧૨]

૧. વિદ્વત્તા અને સાધુતાનો સુમેળ શાસ્ત્રીજી મહારાજ

(‘તેજોવધ અને ઉપાધિનાં આક્રમણ’ થી ‘યજ્ઞપુરુષદાસ શાસ્ત્રીની પ્રવૃત્તિ ઉપર નજર રાખવાની જરૂર’ સુધીના જ પ્રસંગો)

૨. રાજકોટમાં વિદ્યાધ્યયન (‘રાજકોટમાં વિદ્યાધ્યયન’ થી ‘વાહ ગોપાળાનંદ ! વાહ ! તમે જો હોત તો હું સત્સંગી થઈ જાત !’ સુધીના જ પ્રસંગો)

૩. વઢવાણ મંદિરનાં પગરણ

[illegible]

પ્ર. ૭ નીચે આપેલા વિષયોમાંથી કોઈ પણ બે ઉપર ટૂંકનોંધ લખો.

(દરેક ટૂંકનોંધમાં પાંચેક લીટીના બે પ્રસંગો લખવા)

[૮]

૧. સેવા અને તપની મૂર્તિ : ડુંગર ભગત

૨. ધર્મનિષ્ઠ ડુંગર ભક્ત

૩. વજ્રથી કઠોર છતાં ફૂલથી કોમળ સ્નેહલ મૂર્તિ : શાસ્ત્રીજી મહારાજ

() પ્રસંગ - ૧ :

.....

.....

.....

.....

પ્રસંગ - ૨ :

.....

.....

.....

.....

પ્ર. ૮ નીચે આપેલા પ્રસંગોમાંથી કોઈ પણ ત્રણ પ્રસંગ વર્ણવી મનન લખો.

(પ્રસંગવર્ણન આઠેક લીટીમાં તથા મનન ચારેક લીટીમાં લખવું)

[૧૨]

૧. હાથીની અંબાડીએ બેસે તેને રખડવું પડે છે.

૨. પાણીમાં આગ.

૩. મારો વૈરાગ્ય પાર પડે.

૪. બ્રહ્માંડ ભરાય એટલું પાણી આકાશમાં ભર્યું છે.

૫. હું તો સ્વામી અને મહારાજની સોનાની મૂર્તિ બેસે ત્યારે રાજી.

() પ્રસંગ :

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

મનન :-

.....

.....

.....

પ્ર. ૯ નીચે આપેલાં પાત્રોમાંથી કોઈ પણ એક પાત્રના પ્રસંગો વર્ણવી વ્યક્તિત્વનું આલેખન કરો.

[૮]

૧. સાધુ મહાપુરુષદાસ

૨. કશીભાઈ બકોરભાઈ (ભાદરણ)

() પ્રસંગો :

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

વિભાગ - ૩ : સ્વામીની વાતો - વીસમી આવૃત્તિ, સપ્ટેમ્બર - ૨૦૧૩

પ્ર. ૧૦ નીચે આપેલા પ્રશ્નોના એક (સંપૂર્ણ) વાક્યમાં જવાબ લખો.

[૪]

૧. સ્વામીએ કયાં પાંચ વચનામૃત ફરીથી વંચાવ્યાં ?

.....

.....

૨. માયાના પેયમાં ક્યારે ન અવાય ?

૩. કોના માથે શ્રીજીમહારાજ અને મોટા સંતની દષ્ટિ થતી નથી ?

૪. સત્સંગીનું કેવું કલ્યાણ થાય છે ?

પ્ર. ૧૧ નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાંથી કોઈ પણ બેના મુદ્દાસર જવાબ લખો. (પાંચેક લીટીમાં)

[૬]

૧. પુરુષોત્તમને કેવી રીતે જાણવા ? અને બ્રહ્મરૂપ કેમ થવાય ?

૨. આજ્ઞાએ કરીને થતી પ્રવૃત્તિના ભેદ સમજાવો.

૩. હેમગોપાળને ઠેકાણે શું છે અને શું બાળવું નહિ ?

()

.....

.....

.....

.....

પ્ર. ૧૨ નીચે આપેલા કોઈ પણ બેના દૃષ્ટાંત અથવા પ્રસંગ વર્ણવી તેનો સિદ્ધાંત લખો. (કુલ આઠેક લીટીમાં)

[૬]

૧. આ ફૂલ સુધી તો કોઈ પૂગતા જ નથી.

૨. સો કરોડ મનવારો ભરવી છે.

૩. 'ત્રણ પ્રકારના પંખી'નું દૃષ્ટાંત અને સિદ્ધાંત જણાવો.

() દૃષ્ટાંત :

.....

.....

.....

.....

સિદ્ધાંત :

.....

.....

.....

પ્ર. ૧૩ નીચે આપેલા વિષયોમાંથી કોઈ પણ બે ઉપર અભ્યાસક્રમની 'સ્વામીની વાતો'નું પ્રમાણ આપી સમજાવો. (આઠ થી દસ લીટીમાં)

[૪]

૧. શ્રીજીમહારાજે વચનામૃત અમ. ૨માં કહ્યું છે, 'બ્રહ્મરૂપ થઈને જે પરમેશ્વરને ભજે તે જ શ્રેષ્ઠ છે.'

૨. શાસ્ત્રી યજ્ઞપુરુષદાસે મહુવામાં સાબિત કરી બતાવ્યું : 'ભગતજીમાં શ્રીજીમહારાજ અખંડ રહ્યા છે.'

૩. બાળકે 'ભગવાન જુએ છે' એવા વિચારથી એકાંતમાં પણ સફરજન ન ખાધું.

૪. સીતાજીએ નવલખો હાર આપ્યો ત્યારે હનુમાનજી તેનાં મોતી તોડીને તેમાં રામ છે કે નહિ તે જોવા લાગ્યા.

() પ્રમાણ :-

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

*

*

*

અગત્યની જાહેરાત તમામ પરીક્ષાર્થીઓ આપણી સંસ્થાની નીચે દર્શાવેલી website - link પરથી જૂનાં વર્ષોના પ્રશ્નપત્રો તથા તેના ઉકેલપત્રો નિઃશુલ્ક ડાઉનલોડ કરી શકશે તથા તેની પ્રિન્ટ પણ કાઢી શકશે.

<http://www.baps.org/Satsang-Exams.aspx>